

Helderse tietjesmoeders

Voor mijn eerste baan, paradoxaal genoeg beslissingsambtenaar bij een sociale dienst, ruilde ik de slechte luchtkwaliteit in het dal van Maastricht in voor de gezonde zeelucht van Den Helder.

In de volksmond wordt gezegd: “Na Alkmaar is het dichtgeplakt met kranten”. Je reist dan verder door een troosteloze vlakte richting Den Helder. Het is daar een beetje een saaie bedoening. Niettemin sprak de wethouder van Sociale Zaken tijdens het sollicitatiegesprek geruststellende woorden.

“Je gaat van Den Helder houden als van een gehandicapt kind.”

Een toekomstige collega haalde de liefde er bij.

“Den Helder? De dood op de hielen, maar de liefde in de bol.”

Een kunstschilder wees op het licht.

“Nergens in Nederland is de lucht zo prachtig.”

En het waaide er altijd. Een boreling wordt daar niet gebracht door de ooievaar maar door de westenwind.

Net als in Nijmegen verkreeg ik met moeite tijdelijke woonruimte. Eén maand zat ik op kamers bij twee oudere broeders en een half jaar lang bivakkeerde ik in een toch leegstaande kamer van de serviceflat Zuyder Horn. Daar hield de demente

buurvrouw mij uit de slaap door met haar vuisten onophoudelijk op onze gemeenschappelijke wand te bonken onder het herhaaldelijk uitroepen van haar hartverscheurende kreet “Het is een rrrrrotzooi”.

En eerlijk gezegd was ik het daar wel mee eens. Op mijn werk maakte ik kennis met de hobby's van mijn drie directe collega's. Aan de binnenkant van hun ijzeren dossierkasten prijkten naaktfoto's van wellustige vrouwen. Op het prikbord bevestigde het trio eens een krantenkop uit de Helderse courant. Die kop hoorde bij een bericht over bijstandsmoeders die extra tientjes ontvingen. Uit één woord knipten de collega's de letter 'n'. Nu luidde de krantenkop: *Extra geld voor tietjesmoeders*.

Op onze kamer pruttelde hun koffiezet-apparaat. Voor elkaar schonken ze “een bakje troost” in maar niet voor die Limburger. Als ik de kamer betrad, deed het drietal alsof ik lucht was. Toch bleef ik braaf *goeiemorgen* zeggen. Zodra ik mijn rug keerde, bleek mijn accent reden tot doller pret.

De tot dan toe enige beslissingsambtenaar van de Sociale Dienst hield er een merkwaardige gewoonte op na. Hij declameerde zijn met de hand uitgeschreven beschikkingen aan de directeur. Alsof hij een sprookje met een slechte afloop ging vertellen. Hij beet mij eens toe: “Bij jullie wordt in plaats van de navelstreng de tong doorgeknipt”.

Het straatbeeld was evenmin florissant. Anders dan de Maastrichtenaar trekt de winkelende

Helderse mens op zaterdag een trainingspak aan. Door de vaak imposante Body Mass Index van de dragers kon ik dat in de verste verte niet associëren met sportieve activiteiten. Veel lol had het winkelend publiek niet. Waar ik ook keek, overal zag ik chagrijnige gezichten, inclusief dat van mijzelf.

Op een gegeven moment besloot ik niet langer rond te dartelen als het Limburgs lammetje in de wei dat de Hollandse wolf niet verwachtte. Ik wierp de verlegenheid van me af en nam me heilig voor om terug te vechten. Ik verwijderde de naaktposters uit de dossierkasten en verving ze door prikkelende cartoons en artikelen uit Vrij Nederland. Dat links georiënteerde weekblad was een doorn in het oog van mijn directe collega's. Ik nam een eigen kopje mee van huis en schonk mijzelf de door hun gezette koffie in. Mijn collega's waren te verbouwereerd om te kunnen reageren. De directie ging pal achter mij staan en binnen een half jaar konden twee directe collega's hun biezen pakken. De derde draaide als een blad aan een boom bij. Vanaf die dag sloeg dit prototype van een grijze muis met de vuist op tafel om de rechten van alleenstaande bijstandsvrouwen te bepleiten.

Ondertussen begon ik mij aardig aan te passen aan de Helderse gewoonten. Ik sprak mij over zaken even hard uit als de Nieuwediepers – zo noemen

de inwoners van Den Helder zichzelf – maar door mijn tongval klonk het toch anders, een stuk liever. Wel werd het gehoor van de Helderse burgers op de proef gesteld.

“Pool?” hoorde ik aan de andere kant van de telefoonlijn roepen. “Pool van Grimsum?”

Tegenwoordig zou je zeggen: “Beter horen begint met beter horen”. Maar in die tijd herhaalde ik even geduldig als berustend mijn uitheemse achternaam.

Pas na een half jaar wees de woningbouwvereniging mij een bovenwoning toe in de buurt van het centrum. In mijn enthousiasme kocht ik meteen een formica eettafel die ik bij nader inzien niet in mijn eentje kon sjouwen. In de winkelstraat sprak ik twee opgeschoten jongens aan.

“Willen jullie mij even helpen?”

Ze vroegen waar ik woonde.

“Tweede Vroonstraat.”

“Daar mogen wij van onze ouders niet komen.”

Daar trok de Lange Jaap zich niets van aan.

Met onderbrekingen bescheen hij mijn slaapkamer. De eerste nachten veerde ik nog op vanuit mijn bed, maar al rap werd de vuurtoren, die kilometers verderop in Huisduinen stond, mijn vertrouwde zandman voor het slapen gaan. En mijn verblijf daar bleef niet onopgemerkt. Tot lang na mijn vertrek uit Den Helder stond op de zijmuur van nr. 72 een

leus gekalkt: “Hier woont een Maastrichtenaar”. Of die destijds als waarschuwing of als compliment was bedoeld, heb ik nooit willen weten.

Om de hoek zat mijn stamkroeg *Slikker*. Alleen al om die naam ging ik er op af. Het werd mijn tweede huis. Soms liet ik daar de ambtelijke integriteit voor wat ze was. Samen met kunstenaar Dirk Gorter en de chef dienstverlening van de Sociale Dienst verliet ik eens deze kroeg om de nacht elders te verlengen. Ondertussen hadden we een touw tussen de openstaande gulp van de chef dienstverlening en zijn riem geregen. Alsof we een hond aan het uitlaten waren, trokken we hem voort door de heldere nacht. De cliënten van de Sociale Dienst lagen gelukkig al lang op bed.

In de weekenden leek ik wel op de Razende Bol, de zandplaat in het Marsdiep tussen Den Helder en Texel die afwisselend boven of onder water ligt. Soms was ik er, soms ook niet. Regelmatig zocht ik mijn vriendin Riëtte op in Maastricht. Als ik aan het eind van het weekend in Den Helder terugkeerde, verzuchtte ik:

“Wat is er triester dan op een late zondagavond aan te komen op het verlaten en altijd winderige stationsplein van Den Helder?”

Uiteindelijk werkt zo’n weekendliefde niet. Door de week had zij het druk. In het weekend wilde ze rust. Ik kwam vrijdagavond laat aan uit Den Helder.

26

Onrustig als ik was, wilde ik meteen op stap om mijn hele week in één keer goed te maken. Beiden zagen we in dat het zo niet langer kon. Mijn vriendin ging solliciteren in Den Helder. Maar een meid uit Itteren in Den Helder plaatsen, dat is vragen om moeilijkheden. Ook deze Maastrichtse balling kreeg haar vuurdoop. Vanaf het moment dat haar toekomstige chef van haar komst wist, vermeldde hij haar als contactpersoon op de verstuurde beschikkingen, terwijl ze bij haar werkgever in Maastricht nog een opzegtermijn van twee maanden in acht moest nemen. Tijdens haar eerste werkdagen in Den Helder werd zij overstelpt met telefoontjes van boze burgers.

“Je bent al weken niet te bereiken.”

Toch begreep haar chef niet wat hij fout had

gedaan. Op haar verzoek werd Riëtte overgeplaatst naar een ander team. Daar voelde zij zich meer gewaardeerd. De Hollandse achternaam van teamgenoot Genet sprak ze steevast uit als 'sjet'. Nog lang voordat Rowwen Hèze hun provinciegenoten geruststelde met de woorden "Het is een kwestie van geduld, rustig wachten op de dag dat heel Holland Limburgs lult", ging collega Genet al overstag. Voortaan sprak hij zijn achternaam uit met dezelfde Franse intonatie.